

Exposició «Barcelona-València-Palma. Una història de confluències i divergències»
25/05/2010 – 12/09/2010

L'acordió

Deu fer ja més de dos anys –les coses ben fetes volen el seu temps– que en Sebastià Alzamora em va parlar d'una possible exposició Barcelona-València-Palma. És a dir, tres ciutats, tres capitals, un àmbit lingüístic comú –bé que ni exclusiu ni excloent–, unes històries prou enredades, uns desitjos –i els seus corresponents deliris– de modernitat, i un mirar-se de reüll permanent.

Barcelona-València-Palma és un triangle carregat de potencialitats, però al mateix temps refractari a compartir-les. Tres ciutats en mútua inseminació encara que, a vegades, faci mandra reconèixer-ho. I tanmateix és bo saber que hem après els uns dels altres. Tres espais en transformació accelerada perquè els ritmes del món impacten arreu. La diferent dimensió demogràfica de cada una d'elles pot fer pensar que la comparació resulti desproporcionada. No es tracta de comparar, es tracta de trobar i assenyalar els fluxos –diners, mercaderies, idees i persones– que circulen de les unes a les altres, les rèpliques de models amb què creixen i els fantasmes que les persegueixen.

En la ja llarga tradició d'exposicions que relacionen ciutats, la novetat que aporta Barcelona-València-Palma és la proximitat. Normalment han estat experiències expositives construïdes des de la distància (París-Moscú, París-Nova York, Barcelona-París, per exemple, i, fins i tot, Barcelona-Madrid, aquí al CCCB) per apropar després les ciutats a partir de posar de manifest els factors comuns. Nosaltres, en aquest cas, hem optat per l'exercici contrari: partir de la proximitat per mostrar la naturalitat del que ens uneix i, al mateix temps, fer emergir les diferències.

És probable que la convocatòria desperti alguna morbositat. El discurs dels Països Catalans ha provocat discrepàncies sorolloses i ha generat paranoies, és a dir, imaginaris d'amenaces degudament manipulats a efectes de rendibilitats polítiques. Però l'exposició fugiu precisament d'aquestes dèries, en alguns casos obsessives, que han semblat recels i diferències polítiques irreconciliables. L'exposició parla dels lligams físics, culturals, imaginaris, entre els quals evidentment hi ha l'eterna psicopatologia de les petites diferències entre veïns. Sempre hi ha la temptació d'utilitzar el qui tens més a la vora per reforçar la presumpta unitat dels teus.

La millor manera de construir els protocols de comunicació necessaris perquè les ciutats sumin i retrobin complicitats és conèixer-les. I fer-ho amb una metodologia que permeti veure el que és comú i el que és diferent, el que és mimètic i el que és inventat, el que és real i el que és una construcció ideològica, el que és de cadascú i el que és de tots. I així, com si fos un acordió, l'exposició va configurant la seva cantarella, ara obrint, ara tancant. Perquè en el fons és d'això del que es tracta: de fer emergir el que hi ha de músiques recurrents i el que hi ha de

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

singularitats específiques en tres ciutats sotmeses a l'impacte del turisme, de la immigració i dels inestables fluxos econòmics dels temps que corren. En ruta decididament cosmopolita, l'exercici de mirar-se l'una a l'altra és una manera de dir que venim d'un mateix món i anem a parar a un nou món en què, inevitablement, ens seguirem trobant. Tres ciutats, tres maneres de ser, i un cert aire de família.